

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/68/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3614201693
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denis Vékony
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3614201693.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Denisa Vékonyho a sudkýň JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Márie Vrtochovej v spore žalobcov
1/ A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. - E. F., C. XXX/XX, zastúpenej A. G. C., bytom D. - E. F., C. XXX/XX, 2/ F. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. - E. F., F. XXX/XX, 3/ I. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom D., J. K. XXX/XX, 4/ L. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. - E. F., F. XXX/XX,
5/ M. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. - E. F., F. XXX/XX, žalobcovia 2/ až 5/ zastúpení Dudzík & Gerová Advokátske združenie, so sídlom Topoľčany, Škultétyho 1597/7 proti žalovanému I. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. N. F., C. XXXX/XX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Zuzana Čížová, s.r.o., so sídlom Bánovce nad Bebravou, J. Jesenského 69, o vyslovenie dedičskej nespôsobilosti zákonného dediča, na odvolania žalobkyne 1/ a žalobcov 2/ až 5/ proti rozsudku Okresného súdu Partizánske č.k. 3C/57/2020-606 zo dňa 17. júna 2021, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd odvolania žalobcov 1/ a 2/ až 5/ proti výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí ich návrhu na prerušenie konania o d m i e t a .

II. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. o zamietnutí žaloby žalobcov p o t v r d z u j e.

III. Žalovaný má voči žalobcom 1/ až 5/ n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, ktorú náhradu trov odvolacieho konania s ú žalobcovia p o v i n í mu zaplatiť spoločne a nerozdielne v sume určenej rozhodnutím súdu prvej inštancie.

IV. Žalovaný má voči žalobcom 1/ až 5/ n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%, ktorú náhradu trov dovolacieho konania s ú žalobcovia p o v i n í mu zaplatiť spoločne a nerozdielne v sume určenej rozhodnutím súdu prvej inštancie.

odôvodnenie:

1. V predmetnom spore súd prvej inštancie v poradí prvým rozsudkom č.k. 3C/44/2014-260 zo dňa 14. marca 2017 zamietol žalobu žalobcov, ktorí sa domáhali vyslovenia, že žalovaný je nespôsobilý dedič po poručiťke A. H., O. C., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej dňa XX.XX.XXXX. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil tým, že mal za preukázané, že žalovaný sa nedopustil trestného činu voči poručiťke, jej manželovi, deťom, alebo rodičom v zmysle § 469 Občianskeho zákonníka a z tohto dôvodu súd nemohol vysloviť dedičskú nespôsobilosť žalovaného pre spáchanie trestného činu. Súd ďalej skúmal, či sa žalovaný nedopustil zavrhnutia hodného konania proti poručiťkinej poslednej vôli. Poručiťka zanechala závet spísaný formou notárskej zápisnice zo dňa 05.12.2002, ktorý bol spísaný notárom L. E. P., na Notárskom

úrade Partizánske pod N 110/02, Nz 106/02. Týmto závetom poručiťka odkázala svoj nehnuteľný majetok žalovanému. V roku 2006 mala poručiťka uzatvoriť kúpnu zmluvu, ktorou svoje nehnuteľnosti previedla do vlastníctva žalovaného a jeho manželky. Zo žalobcami predloženého znaleckého posudku vypracovaného I. I. M.

pre potreby konania na Okresnom súde Žiar nad Hronom bolo zistené, že poručiťka v čase uzavretia kúpnej zmluvy trpela duševnou poruchou v dôsledku ktorej nebola schopná posúdiť následky svojho konania ani svoje konanie ovládať. Túto kúpnu zmluvu preto Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom č.k. 9C 104/2011-204 zo dňa 19.11.2013 určil za neplatnú. Súd prvej inštancie vykonaným znaleckým dokazovaním ďalej zistil, že predmetnú kúpnu zmluvu nepodpísala poručiťka, ale za poručiťku podpísala kúpnu zmluvu manželka žalovaného. Napriek uvedenej skutočnosti nešlo podľa súdu o dôvod vyslovenia dedičskej nespôsobilosti žalovaného, pretože zavrnutia hodného konania proti prejavu poručiťkovej poslednej vôle

sa musí dopustiť priamo dedič, teda žalovaný. To, že sa takéhoto konania dopustila manželka žalovaného nemôže mať za následok vyslovenia dedičskej nespôsobilosti žalovaného. Preto súd žalobu zamietol, keď žalobcovia nepreukázali zavrnutia hodného konania žalovaného voči poručiťkovej poslednej vôle a nepreukázali ani také konanie žalovaného, že o podpise kúpnej zmluvy za poručiťku svojou manželkou žalovaný vedel, alebo ju k takémuto konaniu pohol.

2. Tunajší odvolací súd na odvolanie žalobcov proti vyššie uvedenému rozsudku súdu prvej inštancie uznesením č.k. 5Co/310/2017-288 zo dňa 25.04.2018 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Svoje rozhodnutie odvolací súd odôvodnil tým, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že poručiťka ako predávajúca predmetnú kúpnu zmluvu dňa 16.10.2006 nepodpísala, ale jej podpis sfaľšovala svedkyňa, manželka žalovaného. Žalovaný a jeho manželka ako svedkyňa zhodne pred súdom vypovedali, že poručiťka mala pred nimi u notára uvedenú kúpnu zmluvu podpísať. Z týchto dvoch preukázaných skutočností, podpis poručiťky ako predávajúcej na kúpnej zmluve bol sfaľšovaný manželkou žalovaného a žalovaný spolu

so svojou manželkou boli podľa vlastných výpovedí pri podpise a overovaní podpisu poručiťky ako predávajúcej na kúpnej zmluve, vyplýva záver, že aj keď žalovaný sám podpis poručiťky na kúpnej zmluve nefalšoval, musel si byť vedomý, že na notárskom úrade, kde sa mala podpísať poručiťka a mal byť overený jej podpis, pri ktorom konaní mal byť on podľa svojej výpovede prítomný, nepodpísala kúpnu zmluvu sama poručiťka, ale ju za ňu podpísala jeho manželka. Opačné skutkové a právne závery súdu prvej inštancie, že nebolo preukázané, že žalovaný o podpise kúpnej zmluvy za poručiťku svojou manželkou vedel alebo ju k takémuto konaniu pohol, a preto nebolo preukázané, že žalovaný sa dopustil zavrnutia hodného konania proti prejavu poručiťkovej poslednej vôle, čo by ho robilo dedičsky nespôsobilým, sú v logickom rozpore s dokazovaním zistenými skutočnosťami

a avizujú tak zjavný omyl súdu prvej inštancie v aplikácii procesných a hmotnoprávných predpisov. Posúdeniu uvedeného konania žalovaného ako zavrnutia hodného konania proti prejavu poručiťkovej poslednej vôle potom nestojí v ceste ani námietka žalovaného, že posledná vôľa poručiťky zachytená v závete zo dňa 05.12.2002 zostala zachovaná

a rešpektovaná, pretože titulom predmetnej kúpnej zmluvy mal nadobudnúť vlastnícke právo iba k predmetným nehnuteľnostiam, ktoré mu poručiťka aj tak závetne odkázala. Podľa odvolacieho súdu je nepochybné, že ak niekto zriadi závet, vyjadruje tým vôľu pre prípad svojej smrti. Ak potom závetom povolaný dedič ešte za života poručiťka vykoná úkon, ktorý smeruje k tomu, aby bez vôle alebo proti vôli poručiťka nadobudol vlastnícke právo

k majetku, ktorý mu bol v závete poručiťkom odkázaný, smeruje jeho konania proti poručiťkovej poslednej vôle, pretože podľa nej mal tento majetok nadobudnúť až okamihom smrti poručiťka.

3. Po vrátení veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie vyhlásil súd prvej inštancie v spore v poradí druhý rozsudok č.k. 3C/44/2014-301 zo dňa 27. septembra 2018, ktorým vyslovil, že žalovaný I. H., nar. XX.XX.XXXX, je nespôsobilý dedič po poručiťke A. H., O. C., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX (výrok I.) a žalobcom priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.). Na odôvodnenie tohto druhého rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že mal za preukázané, že žalovaný sa nedopustil trestného činu voči poručiťke, jej manželovi, deťom, alebo rodičom. Z tohto dôvodu súd nemohol vysloviť dedičskú nespôsobilosť žalovaného pre spáchanie trestného činu. Ďalej súd prvej inštancie skúmal, či sa žalovaný nedopustil zavrnutia hodného konania proti poručiťkovej poslednej vôle. To znamená, že tento zásah musí predstavovať zásah

do poručiťkovej vôle alebo proti nej, motivovaný dôvodmi, ktoré sú v zjavnom rozpore

s dobrými mravmi. Poručiiteľka zanechala závet spísaný formou notárskej zápisnice zo dňa 05.12.2002, ktorý bol spísaný notárom L. E. P., na Notárskom úrade Partizánske pod N 110/02, Nz 106/02 a poručiiteľka týmto závetom odkázala svoj nehnuteľný majetok žalovanému. Kúpnu zmluvu Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom

č.k. 9C 104/2011-204 zo dňa 19.11.2013 určil za neplatnú. Podľa žalobcov žalovaný sa chcel k nehnuteľnostiam dostať skôr než poručiiteľka zomrie a preto sfalšoval podpis poručiiteľky na kúpnej zmluve. Za účelom zistenia prípadného sfalšovania podpisu poručiiteľky vykonal súd znalecké dokazovanie a na základe znaleckého posudku súd zistil, že kúpnu zmluvu za poručiiteľku podpísala manželka žalovaného. Zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že znalec určil mieru hodnotenia I. stupňom - jednoznačnosťou. Súd prvej inštancie mal za to, že to jednoznačne preukazuje, že za poručiiteľku podpísala kúpnu zmluvu manželka žalovaného. Bolo zjavné, že žalovaný v konaní neuvádzal pravdivé skutočnosti, keď bolo preukázané, že za poručiiteľku predmetnú kúpnu zmluvu podpísala manželka žalovaného. Vzhľadom na to, že podpis vykonala manželka žalovaného, mal súd za to, že o takomto konaní musel žalovaný vedieť. Či na takéto konanie žalovaný svoju manželku pohol, alebo nie v tomto prípade nepovažoval súd za dôležité, pretože už len tichý súhlas s takto uzatvorenou zmluvou súd považuje za zavrnutia hodné konanie voči poručiiteľke z dôvodu, že počas poručiiteľkinho života sa žalovaný so svojou manželkou snažil získať majetok, ktorý mal nadobudnúť až po poručiiteľkinej smrti. Takýto úkon, ktorý smeruje k tomu, aby bez vôle alebo proti vôli poručiiteľky nadobudol vlastnícke právo k majetku, ktorý mu bol v závete poručiiteľkou odkázaný, súd prvej inštancie považoval za úkon, ktorý smeruje proti poručiiteľkinej poslednej vôli, pretože podľa nej mal tento majetok nadobudnúť až okamihom smrti poručiiteľky. Preto súd prvej inštancie žalobe vyhovel a rozhodol tak, že žalovaný je nespôsobilý dediť po poručiiteľke.

4. Na odvolanie žalovaného proti druhému rozsudku súdu prvej inštancie, tunajší odvolací súd rozsudkom č.k. 5Co/27/2019-348 zo dňa 13. marca 2019 rozsudok súdu prvej inštancie č.k. 3C/44/2014-301 zo dňa 27. septembra 2018 potvrdil a rozhodol, že žalobcovia 1/ až 5/ majú proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Na odôvodnenie tohto rozsudku tunajší odvolací súd uviedol, že podpis poručiiteľky ako predávajúcej na kúpnej zmluve bol sfalšovaný manželkou žalovaného a žalovaný spolu so svojou manželkou boli podľa vlastných výpovedí prítomní pri podpise a overovaní podpisu poručiiteľky ako predávajúcej na kúpnej zmluve. Z týchto dvoch skutočností vyplýva záver, že aj keď žalovaný sám podpis poručiiteľky na kúpnej zmluve nefalšoval, musel si byť vedomý, že na notárskom úrade, kde sa mala podpísať poručiiteľka a mal byť overený jej podpis, pri ktorom konaní mal byť on podľa svojej výpovede prítomný, nepodpísala kúpnu zmluvu sama poručiiteľka, ale ju za ňu podpísala jeho manželka. Žalovaný o podpise kúpnej zmluvy za poručiiteľku svojou manželkou minimálne vedel a teda takéto konanie umožnil, čo spolu so skutočnosťou, že podľa závetu poručiiteľky poručiiteľka prejavila vôľu, aby žalovaný sa stal titulom závetného dedenia vlastníkom kúpnu zmluvou prevádzaných nehnuteľností až jej smrťou, musí byť nutne hodnotené ako zavrnutia hodné konanie proti prejavu poručiiteľkinej poslednej vôle v zmysle § 469 Občianskeho zákonníka. Takémuto záveru nebráni ani žalovaným opakované tvrdenie, že posledná vôľa poručiiteľky zachytená v závete zo dňa 05.12.2002 zostala zachovaná a rešpektovaná, pretože titulom predmetnej kúpnej zmluvy mal nadobudnúť vlastnícke právo iba k predmetným nehnuteľnostiam, ktoré mu poručiiteľka aj tak závetne odkázala a ani tvrdenie žalovaného, že ostatní dedičia neboli touto kúpnu zmluvou ukrátení, keď poručiiteľka mala aj iný majetok. Podľa odvolacieho súdu je nepochybné, že ak niekto zriadi závet, vyjadruje tým vôľu pre prípad svojej smrti. Ak potom závetom povolaný dedič ešte za života poručiiteľa vykoná úkon, ktorý smeruje k tomu, aby bez vôle alebo proti vôli poručiiteľa nadobudol vlastnícke právo k majetku, ktorý mu bol v závete poručiiteľom odkázaný, smeruje jeho konania proti poručiiteľovej poslednej vôli, pretože podľa nej mal tento majetok nadobudnúť až okamihom smrti poručiiteľa. Odvolací súd takto dospel po preskúmaní veci k záveru o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o tom, že žalovaný nie je spôsobilý dediť po poručiiteľke A. H..

5. Na dovolanie žalovaného rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 4Cdo/227/2019 zo dňa 25. novembra 2020 tak, že rozsudok tunajšieho odvolacieho súdu č.k. 5Co/27/2019-348 zo dňa 13. marca 2019 a rozsudok Okresného súdu Partizánske č.k. 3C/44/2014-301 zo dňa 27. septembra 2018 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia dovolací súd uviedol, že

v prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalovanému naďalej svedčí dedičské právo zo závetu zo dňa 05.12.2002, ktorým bol ustanovený za dediča nehnuteľnosti v katastrálnom území P., parcely č. XX/X - zastavané plochy o výmere 386 m², parcely č. XX/X - zastavané plochy o výmere 45 m², parcely č. XX/X - zastavané plochy o výmere 67 m², parcely č. XX/X - zastavané plochy o výmere 170 m², parcely č. XX/X - zastavané plochy o výmere 29 m², stavby súpisné č. 12 na parcele č. XX/X - rodinný dom, všetky zapísané na LV č. XXX (ďalej len ako "nehnuteľnosti"), pretože nebolo zistené a žiadna zo strán sporu netvrdila, že by došlo k zrušeniu závetu zo dňa 05.12.2002 v zmysle ustanovenia § 480 Občianskeho zákonníka (napríklad jeho odvolaním alebo zriadením nového závetu v rozsahu, ktorý by vylučoval žalovaného z dedičského práva zo závetu zo dňa 05.12.2002, alebo jeho zničením), že by sa žalovaný stal dedičsky nespôsobilý v zmysle ustanovenia § 469 Občianskeho zákonníka, alebo že by dedičstvo po poručiteľke odmietol. Za tohto stavu mal dovolací súd za to, že konaním žalovaného, ktoré spočívalo v tom, že žalovaný s manželkou uzavrel s poručiteľkou dňa 10.10.2006 kúpnu zmluvu, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti identické s nehnuteľnosťami, ktoré boli predmetom závetu, nedošlo k odlišnému usporiadaniu dedičskej postupnosti po poručiteľke v rozpore s jej vôľou vyjadreniu v závete zriadenom dňa 05.12.2002. Z uvedeného dôvodu, teda že konanie žalovaného nesmerovalo proti prejavu poslednej vôle poručiteľky, súdy nesprávne dospeli k záveru, že žalovaný sa dopustil zavrhnutia hodného konania proti prejavu poslednej vôle poručiteľky a skutočnosť, že uzavrel spolu s manželkou a poručiteľkou kúpnu zmluvu, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti identické s nehnuteľnosťami, ktoré boli obsahom závetu, tak nemohla mať za následok jeho dedičskú nespôsobilosť v zmysle ustanovenia § 469 Občianskeho zákonníka. Keďže súdy nesprávne interpretovali a aplikovali ustanovenie § 469 Občianskeho zákonníka, rozsudky súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu dovolací súd zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Po uvedenom zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu súd prvej inštancie v poradí tretím rozsudkom č.k. 3C/57/2020-606 zo dňa 17. júna 2021, ktorý je predmetom odvolacieho konania, žalobu žalobcov o vyslovenie dedičskej nespôsobilosti žalovaného zamietol (výrok I.), zamietol aj návrh žalobcov na prerušenie konania do právoplatného skončenia veci Okresného súdu Partizánske sp. zn. 5C/1/2021 a veci Okresného súdu Partizánske sp. zn. 3C/94/2015 (výrok II.) a žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.). Na odôvodnenie tohto rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že mal za preukázané, že žalovaný sa nedopustil trestného činu voči poručiteľke, jej manželovi, deťom, alebo rodičom. Z tohto dôvodu súd nemohol vysloviť dedičskú nespôsobilosť žalovaného pre spáchanie trestného činu. Súd ďalej skúmal, či sa žalovaný nedopustil zavrhnutia hodného konania proti poručiteľkinej poslednej vôli. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že manželka žalovaného podpísala za poručiteľku kúpnu zmluvu uzatvorenú dňa 10.10.2006, ktorá bola rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 9C/104/2011 zo dňa 19.11.2013 vyhlásená za neplatnú. Súd prvej inštancie bol viazaný rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/227/2019 zo dňa 25.11.2020, v odôvodnení ktorého najvyšší súd uviedol, že o dedičsky nespôsobilého dediča z dôvodu zavrhnutia hodného konania proti prejavu poslednej vôle poručiteľa môže ísť iba v tých prípadoch, kedy sa dedič dopustí konania, ktorým sa snaží vyvolať usporiadanie dedičskej postupnosti v rozpore s vôľou poručiteľa v tomto smere (napr. aby sa určitá osoba stala dedičom, alebo naopak, aby sa osoba, ktorú poručiteľ určil závetom za svojho dediča, dedičom nestala). Zrejme pôjde o všetky druhy fyzického, alebo psychického donútenia smerujúceho k zriadeniu závetu určitého obsahu, o konanie, ktorým bolo poručiteľovi zabránené prejsť svojou skutočnou vôľou v závete, či zriadiť, zmeniť alebo zrušiť závet, ako i o konanie, ktorého existencie, alebo jej sfaľovaním, alebo podvrhnutím. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd konštatoval, že nedošlo zo strany žalovaného k zavrhnutiu hodnému konaniu žalovaného proti závetu poručiteľky. Je potrebné zdôrazniť, že zavrhnutie hodné konanie musí smerovať proti poslednej vôli poručiteľky, teda proti závetu. V konaní však nebolo preukázané, že by žalovaný akýmkoľvek spôsobom konal proti závetu poručiteľky. Nevyvinul na poručiteľku fyzický ani psychický nátlak za účelom zriadenia závetu, jeho zmenu, zrušenie, alebo odvolanie. Takisto nekonal tak, aby bol závet zriadený len voči nemu s úmyslom ukrátiť ostatných zákonných dedičov. Ak aj žalobcovia tvrdia, že žalovaný chcel okrem nehnuteľností uvedených v závete nadobudnúť do vlastníctva aj parcelu č. XX/X, toto konanie nemožno považovať za konanie proti závetu a to z dôvodu, že obsah závetu sa uzatvorením kúpnej zmluvy nijakým spôsobom nezmenil. Zavrhnutie hodné konanie proti závetu zo strany žalovaného

by bolo, ak by žalovaný pohol poručiťku do závetu pridať aj žalobcami namietanú parcelu. Žalovaný teda nekonal v rozpore s dobrými mravmi tak, že by pohol poručiťku k zmene pôvodného závetu. Závet poručiťky zostal od jeho zriadenia

v roku 2002 nezmenený. V prípade namietanej parcely č. XX/X aj po vyhlásení neplatnosti kúpnej zmluvy zostáva žalovaný v pozícii zákonného dediča tejto parcely. Okrem uzatvorenia kúpnej zmluvy iné konanie žalovaného, ktoré by mohlo mať za následok vyslovenie jeho dedičskej nespôsobilosti, žalobcovia nenamietali. Ako uviedol aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, žalovaný dedičstvo neodmietol, nebola zistená skutočnosť, že by žalovaného bola poručiťka vydedila, že by došlo k zrušeniu, odvolaniu, alebo vyhotoveniu nového závetu

a zároveň, že by sa žalovaný dopustil úmyselného trestného činu voči poručiťke, jej manželovi, deťom alebo rodičom alebo zavrhnutia hodného konania proti prejavu poručiťkinej poslednej vôle. Preto súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu zamietol. Súd sa vyporiadal aj s návrhom žalobcov na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 5C/1/2021 o neplatnosť závetu a konania vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 3C/94/2015 o určenie rozsahu dedičstva. Bol toho názoru, že rozhodnutia vo vyššie uvedených konaniach nie sú podstatné pre rozhodnutie

v predmetnom konaní. Ak by aj v konaní o určenie neplatnosti závetu súd rozhodol, že závet po poručiťke je neplatný, nemení to nič na skutočnosti, že žalovaný by zostal zákonným dedičom. Určenie neplatnosti závetu, by však nemalo za následok, že by sa žalovanému odňalo právo dedič. Konanie o určenie rozsahu dedičstva takisto nie je pre rozhodnutie v tejto veci podstatné a to z dôvodu, že v konaní o určení rozsahu dedičstva sa koná len o určení, ktorý majetok do dedičstva po poručiťkovi patrí. V tomto konaní sa však nerozhoduje o tom, kto je alebo nie je dedičom po poručiťkovi, a ich spôsobilosti dedič ako takej. Vzhľadom

na uvedené súd návrh žalobcov na prerušenie konania zamietol. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd odôvodnil podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

7. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podali včas odvolania žalobkyňa 1/ a žalobcovia 2/ až 5/.

8. Žalobkyňa 1/ vo svojom odvolaní uviedla, že podľa nej bolo porušené jej právo na spravodlivý súdny proces, keď súd prvej inštancie nezobral do úvahy dôkazy, na ktoré poukázala a toto negatívne ovplyvnilo jeho rozhodnutie. Žalobkyňa 1/ v konaní pred súdom prvej inštancie upozornila, že je rozpor medzi závetom poručiťky a rozsahom kúpno-predajnej zmluvy uzatvorenej medzi poručiťkou a žalovaným. Predmetom závetu

v prospech žalovaného nie je parcela XX/X o výmere 915 m², no v predmete kúpno-predajnej zmluvy sa príslušná parcela nachádza. Okresný súd Partizánske sa uvedeným vyjadrením nezaoberal, hoci najvyšší súd v rozhodnutí o dovolaní v tejto veci uviedol, že „žalovaný

s manželkou uzavreli s poručiťkou 10. októbra 2006 kúpno-predajnú zmluvu predmetom ktorej boli nehnuteľnosti identické s nehnuteľnosťami, ktoré boli predmetom závetu, nedošlo k odlišnému usporiadaniu dedičskej postupnosti v rozpore s jej vôľou vyjadrenou v záвете zriadenom 5. decembra 2002“. Žalobkyňa 1/ ale tvrdí, že došlo k inému usporiadaniu, jedná sa o predmetnú parcelu XX/X 0 výmere 915 m²-v záвете sa nenachádza, v kúpnej zmluve áno, čo zjavný rozpor. Zo strany žalovaného išlo o jednoznačný podvrh k poslednej vôli poručiťky, ktorého zámerom bolo poškodiť ostatných dedičov bez vedomia a aktívnej účasti poručiťky. Podľa záverov dokazovania vykonaného v konaní pred Okresným súdom Partizánske sp. zn. 3C/44/2014 kúpnu zmluvu v mene predávajúceho podpísala manželka žalovaného a aj overovaný podpis u notára je realizovaný manželkou žalovaného. Kúpnu zmluvu vyhotovil žalovaný za aktívnej účasti manželky, zneužil zdravotný stav

poručiťky- zdravotne nespôsobilej pre právne úkony, boli falšované podpisy poručiťky na zmluve a overovaní podpisu a možno konštatovať, že účasť poručiťky ako predávajúcej na realizácii kúpnej zmluvy bola nulová /bol iba použitý občiansky preukaz poručiťky pri overovaní podpisu/. Z dovolacieho rozhodnutia však môže vzniknúť dojem, že zmluva je uzatvorená v súlade s platnou legislatívou. Išlo však o podvrh, ktorého účelom bolo poškodiť záujmy ostatných dedičov, pričom ho vez zaváhania možno označiť ako zavrhnutie hodné konanie proti poslednej vôli poručiťky. Pokiaľ dovolací súd uviedol, že „nebolo zistené

a žiadna zo strán sporu netvrdila, že by došlo k zrušeniu závetu z 5.decembra 2002 v zmysle § 480 Občianskeho zákonníka“, poukazujú žalobcovia na to, že konanie o určenie neplatnosti závetu poručiťky k dnešnému dňu nie je právoplatne ukončené /žalobcovia opätovne podali takúto žalobu, keď predtým podanú žalobu vzali na výzvu súdu späť, pretože v tomto konaní bola - pred zrušujúcim

dovolacím rozhodnutím - vyslovená dedičská nespôsobilosť žalovaného/. Ďalej žalobkyňa 1/ v odvolaní poukázala na to, že zamietnutím návrhu žalobcov na prerušenie konania do právoplatnosti skončenia vecí Okresného súdu Partizánske, sp. zn. 5C/1/2021 a sp. zn. 3C/94/2015 sa znemožnilo objektívne posúdenie veci, nakoľko výsledok týchto konaní môžu priamo ovplyvniť rozhodnutie v tejto veci. Žalobkyňa 1/ navrhla preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na nové posúdenie i napriek skutočnosti, že súd nižšej inštancie sa riadil závermi súdu vyššej inštancie, v danom prípade uznesením najvyššieho súdu.

9. Žalobcovia 2/ až 5/ vo svojom odvolaní poukázali na argumenty uvádzané v odvolaní žalobkyne 1/ a doplnili, že ak by poručiiteľka bola za svojho života vedela, akým neférovým spôsobom sa voči ostatným súrodencom a spoludedičom žalovaný zachová, určite by nebolo možné uvažovať v dimenziách ako to vyplýva z rozhodnutia najvyššieho súdu. Ten vo svojom dovolacom rozhodnutí v tejto veci vôbec neuvažuje o tom, že vďaka klasickému podvodu a oklamaniu všetkých dedičov, ale i poručiiteľky zabezpečil žalovaný ten stav, ktorý v tomto konaní postavil všetkých ostatných detí poručiiteľky a všetkých dedičov do situácie, kedy boli v spore neúspešní. Prieči sa im akceptovať argumenty o tom, že úspech v spore má mať evidentný podvod a podvodník, evidentné podvodné a evidentne protiprávne konanie žalovaného na úkor ostatných strán sporu, ktorí nič protiprávneho neurobili a boli postavení do tejto pozície len vďaka, podľa nich protiprávnemu, konaniu žalovaného. Žalobcovia 2/ až 5/ navrhli preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

10. K odvolaniam žalobcov sa písomne vyjadril žalovaný. Podľa neho súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci. Bolo preukázané, že žalovaný sa nedopustil trestného činu voči poručiiteľke, jej manželovi, deťom, alebo rodičom, a z jeho strany nedošlo k zavrhnutiu hodnému konaniu proti závetu poručiiteľky. Takéto konanie by muselo smerovať proti poslednej vôli poručiiteľky, teda proti závetu a v konaní nebolo preukázané, že by žalovaný akýmkoľvek spôsobom konal proti závetu poručiiteľky. Žalovaný nevyvinul na poručiiteľku fyzický ani psychický nátlak za účelom zriadenia závetu, jeho zmenu, zrušenie, alebo odvolanie. Takisto nekonal tak, aby bol závet zriadený len voči nemu s úmyslom ukrátiť ostatných zákonných dedičov. Rovnako žalovaný nekonal v rozpore s dobrými mravmi tak, že by pohlol poručiiteľku k zmene pôvodného závetu, nakoľko závet poručiiteľky zostal od jeho zriadenia v roku 2002 nezmenený a ani žalobcovia prípadnú zmenu závetu nenamietali, keďže k nej nedošlo. Súd prvej inštancie preto správne žalobu žalobcov zamietol. Ak aj žalobkyňa 1/ tvrdí, že žalovaný chcel okrem nehnuteľnosti uvedených v závete nadobudnúť do vlastníctva aj parcelu č. XX/X, takéto konanie (ktoré v celom rozsahu odmieta) nemožno považovať za konanie proti závetu a to z dôvodu, že obsah závetu sa uzatvorením kúpnej zmluvy nijakým spôsobom nezmenil. Zavrhnutie hodného konania proti závetu zo strany žalovaného by bolo, ak by žalovaný pohlol poručiiteľku do závetu pridať aj žalobcami namietanú parcelu. Pokiaľ žalobcovia tvrdia, že zamietnutím ich návrhu na prerušenie konania sa znemožnilo objektívne posúdenie, nakoľko tieto podania majú byť v priamom súvisi a výsledky môžu ovplyvniť priebeh v tomto konaní, žalovaný poukázal na vyjadrenia svojej zástupkyne na pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 17.06.2021, v zmysle ktorých neboli splnené podmienky na prerušenie konania tak, ako to predpokladá § 162 ods. 1 písm. a) CSP. Súd prvej inštancie potom správne uviedol, že rozhodnutia vo vyššie uvedených veciach nie sú podstatné pre rozhodnutie v predmetnom konaní a preto správne tento návrh na prerušenie konania zamietol. Nakoniec žalovaný poukázal na skutočnosť, že poručiiteľka v závete zriadenom formou notárskej zápisnice N 110/02, NZ 106/02 zo dňa 05.12.2002 jasne prejavila vôľu, aby nehnuteľnosti v katastrálnom území P. zapísané na LV č. XXX nadobudol v celosti do svojho výlučného vlastníctva. Poručiiteľka opakovane prejavila svoju slobodnú vôľu, aby sa vlastníkom predmetných nehnuteľností stal žalovaný, čo je nespochybniteľné a túto je potrebné rešpektovať aj s poukazom na to, že žalovaný dedičstvo neodmietol. Nebola zistená skutočnosť, že by žalovaného bola poručiiteľka vydedila, že by došlo k zrušeniu, odvolaniu, alebo vyhotoveniu nového závetu a zároveň, že by sa žalovaný dopustil úmyselného trestného činu voči poručiiteľke, jej manželovi, deťom alebo rodičom alebo zavrhnutie hodného konania proti prejavu poručiiteľkinej poslednej vôle. Na základe týchto skutočností žalovaný navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

11. K vyjadreniu žalovaného na jej odvolanie sa písomne vyjadrila žalobkyňa 1/. Poukázala na to, že aj keď najvyšší súd na dovolanie zrušil rozsudky súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, ktorými bola vyslovená dedičská nespôsobilosť žalovaného, nezrušil svojím rozhodnutím rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 9C/104/2011, právoplatný od 03.01.2014, ktorý predmetnú kúpnu zmluvu zrušil. Z daného rozsudku jednoznačne vyplynulo, že predávajúca poručiiteľka A. H., bola v čase "uzatvorenia" danej kúpnej zmluvy zdravotne nespôsobilá pre právne úkony a zo znaleckého posudku potom vyplynulo aj to, že predmetnú kúpnu zmluvu nepodpísala poručiiteľka A. H., ale manželka žalovaného A. Q. H.. Pokiaľ by si senát najvyššieho súdu pozorne preštudoval obsah nehnuteľností v závete a porovnal s nehnuteľnosťami v kúpnej zmluve, zistil by rozpor a to, že závet neobsahuje parcelu č. XX/X, čím je spochybnené zdôvodnenie dovolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu. K tejto skutočnosti sa však dovolací súd nevyjadril. Podľa jej názoru je celá kúpna zmluva podvrh, kde sa žalovaný snažil odstrániť zistenú chybu v závete v časti predmetnej parcely, neváhal prikročiť k spracovaniu kúpnej zmluvy, ktorá mala daný nedostatok riešiť v jeho prospech, a tým poškodiť ostatných dedičov. Je to jednoznačné zavrnutia hodné konanie zo strany žalovaného proti poslednej vôli poručiiteľky, neštítal sa zneužiť zdravotný stav poručiiteľky, pristúpil k falšovaniu podpisu poručiiteľky na kúpnej zmluve jeho manželkou. Preto žalobkyňa 1/ trvá na svojom odvolaní.

12. Na odvolania žalobkyne 1/ a žalobcov 2/ až 4/ proti tretiemu rozsudku súdu prvej inštancie č.k. 3C/57/2020-606 zo dňa 17. júna 2021, tunajší odvolací súd rozhodol rozsudkom č.k. 27Co/75/2021-672 zo dňa 12. januára 2022 tak, že odvolania žalobcov 1/ a 2/ až 5/ proti výroku II. o zamietnutí ich návrhu na prerušenie konania odmietol (výrok I.), rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. o zamietnutí žaloby zmenil tak, žalovaný I. H.,

nar. XX.XX.XXXX nie je spôsobilý dedič po poručiiteľke A. H., O. C.,

nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX (výrok II.) a vyslovil, že žalobcovia 1/ až 5/ majú proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.). Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že vzhľadom na to, že podané odvolania žalobcov 1/ a 2/ až 5/ smerujú aj voči výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bol zamietnutý návrh žalobcov na prerušenie konania, teda proti uzneseniu súdu prvej inštancie (aj keď je súčasťou výroku rozsudku, stále má charakter uznesenia), proti ktorému odvolanie nie je prípustné, odvolací súd podľa § 386 písm. c) CSP odvolania žalobcov 1/ a 2/ až 5/ proti výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí ich návrhu na prerušenie konania odmietol. Žalobkyňa 1/ po zrušení predchádzajúcich rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu dovolacím súdom poukázala v konaní na skutočnosť, že predmetom kúpnej zmluvy zo dňa 16.10.2006 mala byť aj parcela č. XX/X zapísaná pre k.ú. P.

na LV č. XXX, ktorá ale nebola predmetom závetu poručiiteľky zo dňa 05.12.2002 a mala byť predmetom zákonného dedenia a žalovaný sa svojím konaním dopustil zavrnutiahodného konania proti poslednej vôli poručiiteľky, keď chcel ostatných dedičov pripraviť o dedičstvo. Uvedená skutočnosť, ktorá vyplynula z dokazovania vykonaného vo veci súdom prvej inštancie, nebola doposiaľ v konaní žiadnym z konajúcich súdov, ani súdom dovolacím, posudzovaná a hodnotená, a podľa odvolacieho súdu mohla byť pre rozhodnutie v tomto spore podstatná. So závermi súdu prvej inštancie v zamietajúcom rozhodnutí odvolací súd nesúhlasil. Poručiiteľka A. H. v závete spísanom dňa 05.12.2002 vo forme notárskej zápisnice ustanovila žalovaného za testamentárneho dediča a testovala mu

pre prípad svojej smrti konkrétne, v závete uvedené nehnuteľnosti, medzi ktorými ale parcela č. XX/X uvedená nebola. Zároveň poručiiteľka vyslovene v závete uviedla, že všetok svoj ostatný (v testamente výslovne neuvedený) majetok hnuiteľný ako aj nehnuteľný, ktorý v deň svojej smrti bude vlastniť netestuje, a tento ponecháva k zákonnému dedeniu. Podľa odvolacieho súdu tak poručiiteľka uvedeným spôsobom určite a zrozumiteľne prejavila svoju poslednú vôľu, podľa ktorej v závete výslovne neuvedené hnuiteľné veci a nehnuteľnosti, medzi nimi aj parcela č. XX/X, mali byť v prípade jej smrti predmetom zákonného dedenia. Žalovaný sa napriek tejto poslednej vôli poručiiteľky spolupodieľal na vytvorení „kúpnej zmluvy“ zo dňa 16.10.2006, ktorej predmetom mal byť odplatný prevod vlastníckeho práva poručiiteľky k uvedenej parcele na žalovaného a jeho manželku. Táto „kúpna zmluva“ však nebola vyjadrením vôle poručiiteľky A. H. ako predávajúcej, keď preukázane jej podpis na predmetnej zmluve bol súdnym znalcom vyhodnotený ako jednoznačne sfaľovaný, a to manželkou žalovaného. Keď podpis poručiiteľky ako predávajúcej na predmetnej „kúpnej zmluve“ bol sfaľovaný manželkou žalovaného a žalovaný spolu so svojou manželkou boli podľa vlastných výpovedí pri podpise a overovaní podpisu poručiiteľky ako predávajúcej

na tejto „kúpnej zmluve“ prítomní, nutne z toho vyplýva záver, že aj keď žalovaný sám podpis poručiiteľky na kúpnej zmluve nefalšoval, musel si byť vedomý, že na notárskom úrade, kde sa mala podpísať

poručiiteľka a mal byť overený jej podpis, nepodpísala „kúpnu zmluvu“ sama poručiiteľka, ale ju za ňu podpísala jeho manželka. Žalovaný o podpise kúpnej zmluvy za poručiiteľku svojou manželkou minimálne vedel a takéto konanie umožnil. Toto spolu so skutočnosťou, že podľa závetu poručiiteľky, poručiiteľka prejavila poslednú vôľu, aby parcela č. XX/X, rovnako ako jej ostatný netestovaný hnuteľný a nehnuteľný majetok, bol

v prípade jej smrti predmetom zákonného dedenia, musí byť hodnotené ako zavrnutia hodné konanie žalovaného proti prejavu poručiiteľkinej poslednej vôle v zmysle § 469 Občianskeho zákonníka. Žalovaný sa podieľal na sfalšovaní vôle poručiiteľky previesť na neho a jeho manželku kúpnu zmluvou parcelu č. XX/X, o ktorej poručiiteľka preukázane predtým prejavila poslednú vôľu, že nie je testovaná žalovanému ako testamentárnemu dedičovi, ale má byť predmetom zákonného dedenia, kde zákonnými dedičmi poručiiteľky sú popri žalovanom aj osoby žalobcov. Odvolací súd preto zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a vyslovil, že žalovaný nie je spôsobilý dediť po poručiiteľke A. H..

13. Na dovolanie žalovaného rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 4Cdo/94/2023 zo dňa 26. júna 2024 tak, že rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 12. januára 2022 sp. zn. 27Co/75/2021 vo výroku II. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu, že v konaní nebolo preukázané, že by žalovaný akýmkoľvek spôsobom konal proti závetu poručiiteľky. Nevynul na poručiiteľku fyzický ani psychický nátlak

za účelom zriadenia závetu, jeho zmenu, zrušenie, alebo odvolanie. Takisto nekonal tak, aby bol závet zriadený len voči nemu s úmyslom ukrátiť ostatných zákonných dedičov. Konštatoval, že ak aj žalobcovia tvrdia, že žalovaný chcel okrem nehnuteľnosti uvedených

v záвете nadobudnúť do vlastníctva aj parcelu č. XX/X, toto konanie nemožno považovať

za konanie proti závetu z dôvodu, že obsah závetu sa uzatvorením kúpnej zmluvy nijakým spôsobom nezmenil. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný o podpise kúpnej zmluvy za poručiiteľku svojou manželkou minimálne vedel

a takéto konanie umožnil. Toto spolu so skutočnosťou, že podľa závetu poručiiteľky poručiiteľka prejavila poslednú vôľu, aby parcela č. XX/X, rovnako ako jej ostatný netestovaný hnuteľný a nehnuteľný majetok, bol v prípade jej smrti predmetom zákonného dedenia, musí byť hodnotené ako zavrnutia hodné konanie žalovaného proti prejavu poručiiteľkinej poslednej vôle v zmysle § 469 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd za rozhodujúce považoval zavrnutiahodné konanie žalovaného proti prejavu poručiiteľkinej poslednej vôle. Keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádzalo z názoru, že zo strany žalovaného nešlo

o zavrnutiahodné konanie proti závetu, bolo legitímnym očakávaním, že ak sa v odvolacom konaní bude posudzovať táto otázka odlišne, odvolací súd vytvorí žalovanému procesnú možnosť sa brániť, predpokladom ktorej bude, že odvolací súd splní svoju procesnú povinnosť vyplývajúcu z § 382 CSP. Z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie odvolací súd založil svoje rozhodnutie „nečakane“ a nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch než súd prvej inštancie, pričom žalovaný v danej procesnej situácii nemal možnosť namietat správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní. Zo spisu totiž nevyplýva, že by odvolací súd postupoval podľa § 382 CSP, a že by si splnil svoju povinnosť vyplývajúcu z tohto ustanovenia, čím porušil práva žalovaného na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že žalobcovia sa žalobou z 25. marca 2014 domáhali vyslovenia, že žalovaný je nespôsobilý dediť po poručiiteľke A. H. na tom skutkovom základe, že žalovaný po zriadení závetu zriadil kúpnu zmluvu, podľa ktorej poručiiteľka odpredala nehnuteľnosti, ktorých bola vlastníčkou žalovanému

a jeho manželke. V pôvodnom konaní na súdoch nižších inštancií i na dovolacom súde bola predmetom skúmania otázka, či sa žalovaný zriadením kúpnej zmluvy dopustil zavrnutia hodného konania proti vôli poručiiteľky. Následne po zrušení rozsudku odvolacieho súdu žalobcovia svoje skutkové tvrdenia zmenili a dedičskú nespôsobilosť žalovaného začali odvodzovať od skutočnosti, že predmetom kúpnej zmluvy mala byť aj parcela č. XX/X, ktorá nebola predmetom závetu. Z uvedeného vyplýva, že došlo zo strany žalobcov k zmene žaloby, o ktorej však súdy nižších inštancií nerozhodli. Z tohto skonštatovania odvolací súd vyvodil záver, že došlo k zmene skutkového stavu a preto nie je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu zaujatým v zrušujúcom rozhodnutí. Dovolací súd zdôraznil, že

v prejednávanej veci bol rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. novembra 2020, sp. zn. 4Cdo/227/2019, v ktorom najvyšší súd inštruoval odvolací súd v ďalšom postupe. Predmetné rozhodnutie sa tak stalo judikátom R 84/2021. Dovolací súd pre úplnosť uvádza, že zavrnutia hodného konania proti prejavu poslednej vôle poručiiteľa, ktoré by vyvolalo dedičskú nespôsobilosť sa musí

dopustiť dedič poručiťa a toto konanie musí smerovať proti slobodnej vôli poručiťa alebo musí smerovať k realizácii poslednej vôle poručiťa. Bol preto správny záver súdu prvej inštancie, že uzatvorením kúpnej zmluvy sa obsah závetu nijakým spôsobom nezmenil a zavrhnutie hodné konanie proti závetu zo strany žalovaného by bolo, ak by žalovaný pohol poručiťku do závetu pridať aj žalobcami namietanú parcelu, avšak závet poručiťky zostal od jeho zriadenia v roku 2002 nezmenený. Súd prvej inštancie správne uzavrel, že aj v prípade namietanej parcely č. XX/X aj po vyhlásení neplatnosti kúpnej zmluvy zostáva žalovaný v pozícii zákonného dediča tejto parcely.

14. Po zrušení rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č.k. 27Co/75/2021-672 zo dňa 12. januára 2022 vo výroku II. a vrátení veci na ďalšie konanie Najvyšším súdom Slovenskej republiky, odvolací súd opätovne rozhodoval vo veci s tým, že podľa § 455 CSP je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v uznesení sp. zn. 4Cdo/94/2023 zo dňa 26. júna 2024.

15. Odvolací súd skôr ako pristúpil k preskúmaniu správnosti napadnutého rozhodnutia v dôsledku podaných odvolaní žalobcov 1/ a 2/ až 5/ zisťoval, či odvolania boli podané v zákonom stanovenej lehote, či boli podané subjektmi oprávnenými na podanie takéhoto opravného prostriedku a či smerujú proti rozhodnutiu, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa.

16. Podľa § 355 ods. 2 CSP proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa.

17. Podľa ustanovenia § 357 CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o: a) zastavení konania, b) odmietnutí podania vo veci samej, c) odmietnutí žaloby na obnovu konania, d) návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, e) zrušení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia podľa § 334 a 335 ods. 1, f) návrhu na opravu chýb v písaní a počítaní a iných zrejmých nesprávností, okrem odôvodnenia, g) zamietnutí návrhu na doplnenie rozsudku, h) zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, i) návrhu na predbežnú vykonateľnosť rozsudku, j) odklade vykonateľnosti rozhodnutia, k) povinnosti zložiť zábezpeku vo veciach práva duševného vlastníctva, l) zabezpečení dôkazného prostriedku, m) nároku na náhradu trov konania, n) prerušenia konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) a § 164, o) návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia, o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia a vo veciach výkonu cudzieho rozhodnutia.

18. Civilný sporový poriadok v citovanom § 355 ods. 2 stanovuje, že odvolanie je prípustné len proti tým uzneseniam, voči ktorým to zákon výslovne pripúšťa. V ustanoveniach § 357 potom tieto uznesenia, proti ktorým je odvolanie prípustné taxatívne vymedzuje. Nestanovuje pritom, že takým uznesením je aj uznesenie súdu o zamietnutí návrhu strany sporu na prerušenie konania.

19. Podľa § 386 písm. c) CSP odvolací súd odmietne odvolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.

20. Vzhľadom na to, že podané odvolania žalobcov 1/ a 2/ až 5/ smerujú aj voči výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bol zamietnutý návrh žalobcov na prerušenie konania, teda proti uzneseniu súdu prvej inštancie (aj keď je súčasťou výroku rozsudku, stále má charakter uznesenia), proti ktorému odvolanie nie je prípustné, odvolací súd podľa § 386 písm. c) CSP odvolania žalobcov 1/ a 2/ až 5/ proti výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí ich návrhu na prerušenie konania odmietol.

21. V merite veci Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 370 a § 380 ods. 1 CSP v rozsahu a z dôvodov odvolaní žalobcov 1/ a 2/ až 5/, bez nariadenia dovolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné vo výroku I. o zamietnutí žaloby žalobcov ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1, 2 CSP spolu so súvisiacim výrokom III. o trovách konania.

22. Súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov konania vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 191 až 194 CSP. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil

a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie dostatočne odôvodnil v súlade s požiadavkami uvedenými v ust. § 220 ods. 2 CSP.

23. Predmetom tohto konania je vyslovenie dedičskej nespôsobilosti žalovaného ako zákonného dediča po poručiťke A. H., O. C., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX. Z dokazovania, ktoré vo veci vykonal súd prvej inštancie vyplynulo, že poručiťka A. H., O. C., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX spísala dňa 05.12.2002 vo forme notárskej zápisnice notára L. E. P., so sídlom notárskeho úradu v Partizánskom, sp. zn. N 110/02, NZ 106/02 závet, v ktorom uviedla, že svoj nehnuteľný majetok, konkrétne nehnuteľnosti v katastrálnom území P. a to rodinný dom s príslušenstvom a pozemky všetko zapísané v katastri nehnuteľnosti na LV č. XXX ako parc. č. XX/X, parc. č. XX/X, parc. č. XX/X, parc. č. XX/X, parc. č. XX/X a stavbu rodinného domu súpisné číslo 12 na parc.č XX/X odkazuje týmto závetom v celosti svojmu synovi I. H. (žalovanému) a všetok svoj ostatný majetok hnutel'ny ako aj nehnuteľný, ktorý v deň svojej smrti bude vlastníť netestuje, tento ponecháva k zákonnému dedeniu. Ďalej bolo vykonaným dokazovaním preukázané, že dňa 16.10.2006 (žalobcovia uvádzali ako dátum uzatvorenia zmluvy deň 10.10.2006, podľa textu zmluvy, ale s ohľadom na skutočnosť, že predávajúca zmluvu podpísala až dňa 16.10.2006, mohla byť tak zmluva uzatvorená najskôr v uvedený deň, pričom presný dátum podpisu zmluvy zo strany žalovaného a jeho manželky nebol v konaní preukázaný) mala byť medzi poručiťkou A. H. ako predávajúcou a žalovaným a jeho manželkou A. Q. H. ako kupujúcimi uzatvorená kúpna zmluva, predmetom ktorej boli predmetné nehnuteľnosti. Podpis predávajúcej, poručiťky A. H. na uvedenej kúpnej zmluve bol notársky overený zamestnankyňou notára L. E. P. s tým, že predávajúca mala listinu pred zamestnankyňou notára vlastnoručne podpísať. Žalovaný a svedkyňa A. Q. H.

v konaní pred súdom prvej inštancie zhodne vypovedali, že poručiťka ako predávajúca uvedenú kúpnu zmluvu pred nimi u notára podpísala. Zo znaleckého posudku L. A. N., znalca v odbore písomoznalectvo, odvetvie ručné písmo č. 2/2016 zo dňa 24.06.2016, ktorý bol podaný v konaní vyplynulo, že poručiťka A. H. vyššie uvedenú kúpnu zmluvu ako predávajúca nepodpísala a jej podpis vytvorila svedkyňa A. Q. H.. Tento záver znalec vyslovil ako jednoznačný. Predmetná kúpna zmluva bola rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 9C/104/2011 zo dňa 19.11.2013 vyhlásená za neplatnú.

24. Podľa § 469 Občianskeho zákonníka nededí, kto sa dopustil úmyselného trestného činu proti poručiťkovi, jeho manželovi, deťom alebo rodičom alebo zavrhnutia hodného konania proti prejavu poručiťkovej poslednej vôle. Môže však dediť, ak mu poručiť tento čin odpustil.

25. Pre dedenie vyžaduje zákon dedičskú spôsobilosť dediča. Ak ju dedič nemá, nemôže dediť. Občiansky zákonník stanovuje v hore citovanom § 469 dve skutočnosti spôsobujúce dedičskú nespôsobilosť. Prvým prípadom, ktorý spôsobuje dedičskú nespôsobilosť je, ak sa osoba prichádzajúca do úvahy ako dedič dopustí úmyselného trestného činu proti poručiťkovi, jeho manželovi, deťom alebo rodičom. Druhým prípadom je, ak sa osoba prichádzajúca do úvahy ako dedič dopustí zavrhnutiahodného konania proti prejavu poručiťkovej poslednej vôle, nededí. Konanie namierené proti poslednej vôli poručiťka nemusí napĺňať skutkovú podstatu trestného činu, musí však byť zavrhnutiahodné.

To znamená, že musí predstavovať zásah do poručiťkovej vôle alebo proti nej, motivovaný dôvodmi, ktoré sú v zjavnom rozpore s dobrými mravmi. Môže to byť konanie spočívajúce v psychickom donútení alebo podvode, ktorým sa konajúci snaží poručiťka pohnúť k určitému prejavu (napr. snaží sa ho ovplyvniť vo svoj prospech alebo zamedziť poručiťkovi prejavíť poslednú vôľu). Môže to byť aj zničenie závetu, jeho sfaľšovanie alebo podvrhnutie iného závetu.

26. O dedičsky nespôsobilého dediča z dôvodu zavrhnutia hodného konania proti prejavu poslednej vôle poručiťka môže ísť iba v tých prípadoch, kedy sa dedič dopustí konania, ktorým sa snaží vyvolať usporiadanie dedičskej postupnosti v rozpore s vôľou poručiťka v tomto smere (napr. aby sa určitá osoba stala dedičom, alebo naopak, aby sa osoba, ktorú poručiť určil závetom za svojho dediča, dedičom nestala). Zrejme pôjde o všetky druhy fyzického alebo psychického donútenia smerujúceho k zriadeniu

závetu určitého obsahu, o konanie, ktorým bolo poručiťovi zabránené prejavíť svoju skutočnú vôľu v záвете

či zriadiť, zmeníť alebo zrušiť závet, ako i o konanie, ktorého cieľom je potlačenie už zriadeného závetu a to napríklad zničením listiny či zatajením jej existencie, alebo jej sfalšovaním alebo podvrhnutím. Naproti tomu za konanie proti prejavu poslednej vôle poručiťefa v zmysle ustanovenia § 469 Občianskeho zákonníka nebude možné považovať také konanie dediča, ktorého cieľom bude dosiahnutie stavu, aby závetom povolaný dedič nenadobudol majetok, ktorý by mu inak mal podľa predmetného závetu pripadnúť (napríklad tým, že majetok poručiťefa zatají) bez toho, aby tým bola dotknutá posledná vôľa poručiťefa o okruhu jeho dedičov, pretože takéto konanie nesmeruje proti prejavu poslednej vôle poručiťefa (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/227/2019 zo dňa 25.11.2020, R 84/2021).

27. Odvolací súd poukazuje na princípy, ktorými je ovládané sporové konanie. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že za konania neboli preukázané jeho tvrdenia, a z toho dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej

i v takých prípadoch, keď určitá skutočnosť, významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci, nebola, alebo nemohla byť preukázaná. Žalobca má v prvom rade povinnosť tvrdenia. Na podporu svojho tvrdenia v zmysle ustanovenia § 132 CSP je žalobca povinný označiť dôkazy, ktoré podľa jeho názoru môžu prispieť k objasneniu veci a zároveň je povinný ich k žalobe pripojiť, ak to ich povaha pripúšťa. V ustanovení § 185 CSP je zavedený princíp formálnej pravdy, čo znamená, že súd pri rozhodovaní vychádza výlučne z dôkazov, ktoré mu navrhli strany sporu. Súd sa tak nemusí dostať k úplnému zisteniu pravdy vzhľadom na to, že si o spore môže urobiť svoj obraz iba v rozsahu, v akom mu ho vykreslia strany sporu svojimi tvrdeniami a súvisiacimi dôkazmi. Dôraz sa kladie na procesné úsilie strán sporu, čoho dôsledkom je obmedzenie dôkaznej iniciatívy súdu a jej presun takmer bezvýhradne na strany sporu, ktorými princípmi je a tiež bude nepochybne ovládané konanie tiež v posudzovanej veci, preto je na zodpovednosti strán sporu, ako sa z hľadiska produkovania tvrdení a dôkazov s nimi vysporiadajú, keďže ich nečinnosť v tomto smere im legitímne nemôže priniesť iné, ako v neprospech tej strany, ktorá nebude dostatočne aktívna, vydané rozhodnutie.

28. Žalobcov 1/ až 5/ zaťažuje dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti v sporovom konaní tvrdiť a preukázať, že existujú žalobcami tvrdené dôvody dedičskej nespôsobilosti na strane žalovaného. Vo vzťahu k predmetu konania je nutné zopakovať, že žalobcovia 1/ až 5/ vo vzťahu k tvrdeným skutočnostiam, že žalovaný je nespôsobilým dedičom po poručiťke A. H. z dôvodu, že po zriadení závetu žalovaný zriadil kúpnu zmluvu, podľa ktorej poručiťka odpredala žalovanému a jeho manželke nehnuteľnosti, ktorých bola vlastníčkou a ktoré tvorili obsah závetu, neunesli dôkazné bremeno tvrdenia o dedičskej nespôsobilosti žalovaného. Pokiaľ chceli byť žalobcovia 1/ až 5/ v konaní úspešní, bolo ich povinnosťou preukázať tvrdenia, že sa žalovaný zriadením kúpnej zmluvy dopustil zavrhnutia hodného konania proti prejavu poručiťkinej poslednej vôle, prípadne že sa žalovaný dopustil trestného činu voči poručiťke, jej manželovi, deťom alebo rodičom.

29. V preskúmvanej veci odvolací súd dospel k záveru, že vykonaným dokazovaním pred súdom prvej inštancie nebolo preukázané, že by sa žalovaný dopustil takého konania, ktorým by boli naplnené znaky skutkovej podstaty niektorého z trestných činov, resp. že by sa žalovaný dopustil trestného činu voči poručiťke, jej manželovi, deťom alebo rodičom, preto nebolo možné z tohto dôvodu vysloviť dedičskú nespôsobilosť žalovaného. Odvolací súd ďalej skúmal, či sa žalovaný dopustil zavrhnutia hodného konania proti poslednej vôli poručiťky v zmysle § 469 Občianskeho zákonníka tým, že kúpnu zmluvu uzatvorenú medzi poručiťkou ako predávajúcou a žalovaným a jeho manželkou ako kupujúcimi, predmetom ktorej boli rovnaké nehnuteľnosti ako nehnuteľnosti uvedené v záвете, podpísala za poručiťku manželka žalovaného. Odvolací súd poukazuje na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovený v uznesení sp. zn. 4Cdo/94/2023 zo dňa 26. júna 2024 (ktorým je odvolací súd viazaný), v zmysle ktorého zavrhnutia hodného konania proti prejavu poslednej vôle poručiťefa, ktoré by vyvolalo dedičskú nespôsobilosť sa musí dopustiť dedič poručiťefa a toto konanie musí smerovať proti slobodnej vôli poručiťefa alebo musí smerovať k realizácii poslednej vôle poručiťefa. Vzhľadom na uvedené, ak závetom povolaný dedič ešte za života poručiťefa vykoná úkon, ktorý smeruje k tomu, aby nadobudol vlastnícke právo k majetku, ktorý mu bol v záвете poručiťefom odkázaný,

takéto konanie dediča nesmeruje proti poručiťovej poslednej vôli. Odvolací súd konštatuje, že konanie žalovaného spočívajúce v tom, že s manželkou ako kupujúci uzatvorili s poručiťkou ako predávajúcou dňa 16.10.2006 kúpnu zmluvu (aj napriek skutočnosti, že za poručiťku podpísala kúpnu zmluvu manželka žalovaného), predmetom ktorej bol prevod nehnuteľností identických s nehnuteľnosťami, ktoré boli predmetom závetu zo dňa 05.12.2002, nemožno vyhodnotiť ako konanie smerujúce proti prejavu poslednej a slobodnej vôle poručiťky, nakoľko nedošlo k odlišnému usporiadaniu dedičskej postupnosti po poručiťke v rozpore s jej poslednou a slobodnou vôľou vyjadrenou v závete zriadenom dňa 05.12.2002. Takéto konanie žalovaného nemožno posúdiť ako zavrhnutie hodné konanie smerujúce proti poslednej vôli poručiťky, keď nesmeruje proti závetu. Samotná skutočnosť, že žalovaný s manželkou a poručiťkou uzatvorili kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľností identických s nehnuteľnosťami, ktoré tvorili obsah závetu, nemohla mať za následok vyslovenie dedičskej nespôsobilosti žalovaného v zmysle ustanovenia § 469 Občianskeho zákonníka. Žalovaný sa nedopustil zavrhnutie hodného konania proti prejavu poslednej a slobodnej vôle poručiťky, keď v konaní nebolo preukázané, že žalovaný konal proti závetu poručiťky, že by vyvinul na poručiťku akýkoľvek fyzický alebo psychický nátlak za účelom zriadenia závetu, zmeny závetu, jeho zrušenia alebo odvolania, prípadne za účelom zriadenia závetu len voči žalovanému s úmyslom ukrátiť ostatných zákonných dedičov (žalobcov).

30. Nemožno sa stotožniť s odvolacou námietkou žalobcov, že zavrhnutie hodné konanie proti poslednej poručiťkinej vôli spočívalo aj v konaní žalovaného, ktorý chcel okrem nehnuteľností uvedených v závete nadobudnúť do vlastníctva aj parcelu č. XX/X, nakoľko v konaní nebolo preukázané, že by žalovaný vyvinul akýkoľvek fyzický alebo psychický nátlak na poručiťku alebo by akýmkoľvek spôsobom pohol poručiťku k tomu, aby do závetu pridala aj namietanú parcelu č. XX/X, pričom závet poručiťky zo dňa 05.12.2002 zostal od jeho zriadenia nezmenený, z čoho jednoznačne vyplýva, že uzatvorenie kúpnej zmluvy nemalo žiaden vplyv na obsah závetu, resp. obsah závetu sa nijakým spôsobom nezmenil. Odvolací súd považuje za správny názor súdu prvej inštancie, že aj po vyhlásení neplatnosti kúpnej zmluvy zostáva žalovaný v pozícii zákonného dediča v prípade namietanej parcely č. XX/X. V danej veci žalobcovia nepreukázali, že by konanie žalovaných smerovalo proti prejavu poslednej vôle poručiťky, že by sa žalovaný dopustil zavrhnutie hodného konania proti prejavu poslednej vôle poručiťky, alebo že by sa dopustil trestného činu voči poručiťke. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a na viazanosť právnych záverov prijatých Najvyšším súdom Slovenskej republiky, odvolací súd konštatuje, že žalovanému naďalej svedčí dedičské právo zo závetu zo dňa 05.12.2002, keď v konaní nebolo zistené a ani preukázané, že by došlo k zrušeniu závetu v zmysle ustanovenia § 480 Občianskeho zákonníka, že by sa žalovaný stal dedičsky nespôsobilým v zmysle ustanovenia § 469 Občianskeho zákonníka, keď sa nedopustil žiadneho zavrhnutie hodného konania proti poručiťkinej poslednej vôli, alebo že by dedičstvo po poručiťke odmietol.

31. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. o zamietnutí žaloby podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil spolu so súvisiacim výrokom III. o trovách konania.

32. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešnému žalovanému odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom 1/ až 5/ v rozsahu 100 %, ktorú náhradu trov odvolacieho konania sú žalobcovia povinní zaplatiť žalovanému spoločne a nerozdielne v sume určenej rozhodnutím súdu prvej inštancie.

33. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 453 ods. 3 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V dovolacom konaní úspešnému žalovanému odvolací súd priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom 1/ až 5/ v rozsahu 100 %, ktorú náhradu trov dovolacieho konania sú žalobcovia povinní zaplatiť žalovanému spoločne a nerozdielne v sume určenej rozhodnutím súdu prvej inštancie.

34. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).